

H. Dannheimer—G. Ulbert: Die bajuwarischen Reihengräber von Feldmoching und Sendling, Stadt München. M. Lassleben, Kallmünz Opf., 1956, 44 str., 16 tab. a mapka.

Tento 8. svazček řady „Materialhefte zur bayerischen Vorgeschichte“, který uvedl vedoucí redaktor řady J. Werner, je věnován pohřebištím z období stěhování národů z archeologicky bohaté oblasti města Mnichova, v níž bylo objeveno 14 hřbitovů a 37 hrobových skupin či jednotlivých hrobů ze VI. až VIII. století n. l.

Na pohřebišti u Feldmochingu, publikovaném *H. Dannheimerem*, bylo v letech 1939—1941 zjištěno 547 hrobů, seskupených do řad severojižního směru, takže zde jde o výrazný příklad skutečného řadového pohřebiště. Z velkého počtu hrobů bylo však mnoho rozrušeno nebo bylo bez nálezů; hroby zde zřejmě byly velmi často vylupovány. Ale i zbylé hroby (v počtu 76) poskytly poměrně jen málo milodarů, tak jen dvě spathy, tři saxy, dvě nádoby (s kolkovanou výzdobou), čtyři spony (všechny štítkové), atd., početnější byla zvláště kování. Pohřebiště lze datovat do doby mezi polovinou VI. a koncem VII. století, jiné významnější závěry nebylo možno učinit.

V druhé části zpracoval *G. Ulbert* hrobové nálezy ze Sendlingu, které pocházejí ze dvanácti různých míst; nejpočetnější je neúplně prozkoumané pohřebiště na ulici Plinganserstraße se 141 hroby seskupenými ze značné části do řad. Skromný nálezový materiál svědčí o langobardských vlivech a importu z oblasti Franků; hrot kopí z hrobu č. 96 snad i ukazuje na spojení s Avary. Protože jde kromě většího pohřebiště též o malé hrobové skupinky, uvažuje *G. U.* o současné existenci několika dvorců v blízkosti sídliště vesnického charakteru.

Práce je doplněna 16 tabulkami, z nichž první dvě — fotografické — jsou mnohem přehlednější než ostatní kresebné; na posledních dvou jsou instruktivní plánky. Přiložená mapka celé městské oblasti Mnichova s barevně vyznačenými místy nálezů je velmi dobrou orientační pomůckou.

M. R. Pernička

Nová práce o vlysu na Parthenonu. V řadě spisů, jež vydává Deutsche Akademie der Wissenschaften v Berlíně, vyšla v r. 1957 v serii pro vědu o starověku (Sektion für Altertumswissenschaft), redigované *J. Irmscherem*, jako číslo 10. studie *Carl Blümela*, **Phidiasische Reliefs und Parthenonfries**. Autor zjišťuje, jak se v 2. pol. 5. stol. př. n. l. obrátil i v attickém reliefu nové pojetí prostorového podání, jež se projevuje v malbě již v 1. pol. 5. stol. Rozborem ionských vlysv Hefaisteia, chrámu Niky a chrámku u Iliisu ukazuje, jak se na nich uplatňuje kompoziční vliv metop a štítů chrámů dorských s jejich izolací postav a skupin a se symetrickou sestavou, takže se tyto vlysové reliefsy v rozestavě figurálních motivů liší od ionských vlysv v Ionii. Je to patrné i na vlysu Erechtheia i na feidiiovských reliefech z Peiraiea. Naproti tomu panathenajský vlys Parthenonu nese rysy ovlivnění ionskou malbou s jejími perspektivními vymoženostmi, jež přicházejí vhod a k užití v 2. pol. 5. stol. př. n. l. v attické reliefní plastice. Toto nové traktování nelze podle *B. přičítati Feidiiovi*, ale jiné generaci umělců, která ovládá malířské prvky a perspektivní zkratky pro dosažení dojmu prostorovosti. Je to odlišné umělecké pojetí, pro něž nejsou zatím známy mezistupně, takže by se tu jevila vývojová caesura. Studie, jež věnuje pozornost attickým reliefům současným s Parthenonem, je cenným příspěvkem pro určení místa panathenajského vlysu ve vývojové řadě attické reliefní plastiky. Zajímavé autorovy dedukce podnítí nepochybně diskusi, neboť se týkají díla samého Feidia.

*

Nakladatelství Artia vydalo roku 1958 v Praze pozoruhodnou publikaci **Der Parthenonfries** ve fotozáběrech od *W. Formana*, k nimž stručný, ale instruktivní doprovodný text (o 20 stránkách) napsal konservátor oddělení antik v Britském museu *D. E. L. Haynes*; jeho německý překlad opatřil *G. Solar*. 45 tabulek zobrazuje jen některé části z reliefního pásu pana-